

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/722
Toplantı Tarihi/Sayısı : 1.9.2022/16
Karar Numarası : 2022/587
Başvuran : S. K.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1.Başvuru, İdare ve Gözlem Kurulunun, başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebi hakkında somut delile dayanmadığından hukuksuz ve keyfi olarak olumsuz karar verdiği ve bu karar dolayısıyla mahpusun mağduriyet yaşadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran tarafından gönderilen ve Kurumumuz tarafından 01.06.2022 tarih ve ... sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde özetle;

a. Başvuran S.K.'nin koşullu salıverilme tarihinin 19.01.2023 olduğu, İdare ve Gözlem Kurulunun Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdikinin Reddine dair 24.01.2022 tarihinde almış olduğu karar ile başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebine olumsuz yanıt verildiği,

b. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından bir tür ikinci mahkeme gibi yargılama yapıldığı, ret kararının hukuken kabul edilebilir somut bir delile dayanmadığı için keyfi ve hukuksuz olduğu,

c. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan bu kararlar, 6 yaşında özel eğitime muhtaç çocuğuyla aile bağının sürdürülememesine ve örgün öğretim öğrencisi olduğu üniversitenin yüz yüze gerçekleştirilen sınavlarına giremediğinden eğitim hakkından faydalanamamasına sebep olduğu iddia edilmektedir.

3. Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından Kurumumuza iletilen 14.06.2022 tarih ve ... sayılı yazılı görüşte özetle;

a. Hükümlü hakkındaki koşullu salıverilme tarihinin 19.01.2023 olduğu,

b. Hükümlünün 09.10.2021 tarihinde vermiş olduğu dilekçesinde tarafsız konuma geçtiğini beyan ettiği ve bu tarih itibarıyla tarafsız olduğuna dair alınan dilekçeye istinaden güvenliği de dikkate alınarak hükümlünün konumuna uygun odaya yerleştirildiği, hükümlü hakkında gözlem süresi başlatılarak suçunun örgütlü suçlardan olması nedeniyle kesin bir kanaat oluşuncaya kadar gözleme tabi tutulduğu,

c. Hükümlü hakkında yapılan gözlem sonucunda İdare ve Gözlem Kurulunun 24.01.2022 tarih ve ... sayılı Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdikinin Reddine dair karar verdiği ve bu kararın hükümlüye 24.01.2022 tarihinde tebliğ edildiği,

ç. Hükümlünün ilgili karara karşı 26.01.2022 tarihli dilekçesi ile Akhisar İnfaz Hâkimliğine yaptığı itiraz sonucunda, Akhisar İnfaz Hâkimliğinin 15.02.2022 tarih ve ... sayılı kararı ile itirazının reddine dair karar verdiği ve bu kararın hükümlüye 16.03.2022 tarihinde tebliğ edildiği,

d. Hükümlünün İnfaz Hâkimliği kararına karşı 17.03.2022 tarihli dilekçesi ile Akhisar Ağır Ceza Mahkemesine yaptığı itiraz sonucunda, Akhisar Ağır Ceza Mahkemesinin 24.03.2022 tarih ve ... d.ış sayılı kararı ile itirazın reddine karar verdiği ve ilgili kararın hükümlüye 15.04.2022 tarihinde tebliğ edildiği,

e. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde "Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu

kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması” hükmü gereği hükümlü hakkında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetin Tasdikinin Reddine dair karar verildiği ve ilgili karara karşı yapılan itirazlar sonucunda da Akhisar İnfaz Hâkimliği ve Akhisar Ağır Ceza Mahkemesince de hükümlünün itirazının reddine dair karar verildiği,

f. Hükümlünün Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliğinin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre hakkında mensup olduğu örgütten ayrılmadığı İdare ve Gözlem Kurulu kararı ile tespit edildiğinden, açık ceza infaz kurumuna ve denetimli serbestlik müdürlüğüne ayrılması için şekil şartının oluşmadığı bildirilmiştir.

4. Başvuranın, muhatabın cevabi yazısına ilişkin 06.07.2022 tarih ve ... kurum sayısı ile kayda alınan yazılı görüşünde ise özetle; Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetin Tasdikinin Reddine dair kararın hukuk devleti kaidelerine uygun somut veriler içermediği ve keyfi olduğu iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre; “Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler ... başvurunun konusu olamaz.”

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvurunun kanuni temsilci veya vekil aracılığıyla yapılması” başlıklı 37’nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca; “Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.”

8. Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması” gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, “Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı” yönünden incelenir.

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek.” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın, Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun hukuksuz ve keyfi olarak aldığı olumsuz kararlar denetimli serbestlikten faydalanmasına engel olduğu iddiası, Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

11. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 105/A maddesine (Değişik:14/4/2020-7242/46 Md.) göre; “(1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.”

12. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre; “Açık cezaevine ayrılabilmek için, terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir

yıldan az süre kalması şartı aranır.”

13. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in 6’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; “Gözlem ve sınıflandırma merkezi; ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis veya iki yıldan fazla süreli hapis cezasına mahkûm olan hükümlülerin kişisel özellikleri, bedensel ve zihinsel sağlık durumları, suç işlemeden önceki yaşamları, sosyal çevre ile ilişkileri, sanat ve meslek faaliyetleri, ahlâkî eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük süreleri, suç türlerinin belirlenerek durumlarına uygun ceza infaz kurumlarına ayrılmaları ve bunlara göre saptanacak infaz ve iyileştirme rejiminin uygulanmasını; işledikleri suç tiplerine, gösterdikleri eğilimlere, tutum ve davranışları nedeniyle sıkı gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekip gerekmediğine göre yüksek güvenli ceza infaz kurumlarına, kapalı ceza infaz kurumlarına veya açık ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine dair değerlendirmeleri yapmakla görevlidir.”

14. Adı geçen Yönetmelik’in 16’ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; “Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.”

15. Aynı Yönetmelik’in 24’üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, “19’uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen suçlular ayrıca; örgüt lideri olanlar, aktif örgüt üyesi olanlar, örgütten ayrılanlar, tarafsız olanlar, şeklinde gruplandırmaya tâbi tutulurlar.”

16. Mezkur Yönetmelik’in 39’uncu maddesine göre; “İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6’ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”

17. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; “İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”

18. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda, başvuranın denetimli serbestlikten faydalanma talebine ilişkin olarak, başvuran hakkında Terör Örgütünden Ayrılması Konusunda Samimiyetinin Tasdikine dair İdare ve Gözlem Kurulu tarafından olumsuz karar almasının ve ön şartlarını taşıyan hükümlüyü denetimli serbestlikten faydalandırmamasının mevzuat çerçevesinde idarenin takdir yetkisi kapsamında kaldığı, alınan kararlara karşı hükümlü tarafından ilgili İnfaz Hâkimliğine şikâyet yolunun ve bu karara karşı ilgili Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yasal itiraz yolunun kullanıldığı, söz konusu şikâyet ve itirazın reddedildiği, itirazların reddi sonucunda ilgili kararın kesinleştiği, dolayısıyla Ceza İnfaz Kurumu tarafından hukuksuz ve keyfi işlem yapıldığı yönündeki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

19. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 67’nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, **başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı**, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 01.09.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Av. Aliřan TIRYAKI

Daire Bařkanı

Dilek ERTÜRK

Üye

Muhammet Ecevit CARTI

Üye

İsmail AYAZ

Üye

Saffet BALIN

Üye